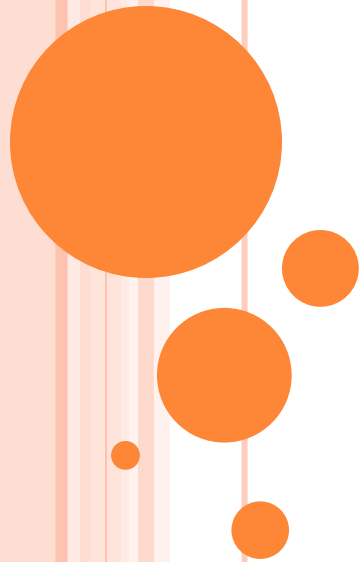

اطلاع درمانی: یک فرایند تجربی

آیا بیماران از ارائه اطلاعات به صورت نسخه اطلاعاتی رضایت دارند؟

مینا محامی
کارشناس ارشد کتابداری و اطلاع رسانی
پزشکی

Information Therapy ❖ اطلاع درمانی

Information ❖ تجویز اطلاعات / نسخه اطلاعاتی

Prescription

❖ اطلاع درمانی یک فلسفه قدیمی با رویکردی نوین است که هدف آن آگاه نمودن بیمار، کمک به وی در درک مشکل سلامت خویش، تصمیم گیری آگاهانه، کنترل و مدیریت بیماری و کمک به ارتقاء سلامت و بهبودی خود، است

❖ بطور خلاصه میتوان گفت اطلاع درمانی **ارائه اطلاعات [سلامت]** مناسب در **زمان مناسب**، به **فرد مناسب** است.

❖ دسترس پذیری اطلاعات مستند درون فرایند درمانی، بیماران و

خانواده آنها را در درک بهتر بیماری و مشارکت در درمانشان

بیشتر توانمند می-سازد.

❖ اطلاع درمانی بیماران را به سوی همکاری، فعالیت، مشارکت، کسب

تجربه و کسب دانش هدایت می-کند.

❖ به بیمار کمک می-کند یک تصمیم درمانی درست، با میزان

مخاطره کمتر را در مورد خود انتخاب نماید.

❖ اطلاع درمانی می-تواند به عنوان روش تکمیلی در پزشکی و یا

مراقبت بیمار مطرح شود

❖ وقتی اطلاعات خاص به بیمار خاص توسط پزشک متخصص توصیه اکید می شود آن را تجویز اطلاعات می گویند. و ثبت این اطلاعات یا آدرس دستیابی آن را به یکی از اشکال ثبت الکترونیکی (از طریق ایمیل، شبکه اجتماعی یا تلفن همراه هوشمند) و ثبت چاپی (پرینت) و ارائه آن رابه بیمار «نسخه اطلاعاتی» می گویند .

❖ وقتی ارائه اطلاعات به عنوان یکی از روشهای درمانی برای بهبود/درمان بیمار ارائه میشود قیاس می شود با تجویز دارو و نسخه دارویی بااین تفاوت که دارو یک مداخله شیمیایی است که با اثرات شیمیایی تغییراتی را در سیستم بیولوژیکی انسان بوجود می آورد و اثر آن بلافاصله دیده میشود. اما اطلاعات یک کالای نرم است و اثر آن در وضعیت بیولوژیکی بسیار نامرئی است و نیازمند زمان بیشتری است تا تغییرات دیده شود. در واقع اثر مداخله اطلاعاتی بیشتر در ساختار

بنا به آنچه در متون نوشته شده نسخه اطلاعاتی می تواند به سه شکل تجویز شود

❖ تجویز پزشک

❖ تجویز سیستم

❖ تجویز خود

❖ که بهترین نوع آن تجویز توسط پزشک بوده به دلیل آگاهی و اشراف

کامل پزشک از وضعیت و شرایط بیمار و علاوه بر آن آگاهی از

اطلاعات مرتبط و مناسب برای بیمار

استاداردهای نسخه اطلاعاتی:

برای اینکه اطلاعات بتواند قابلیت تجویز داشته باشد باید حداقل **هفت**

معیار را دارا باشد. این معیارها عبارتند از:

❖ به تصمیم-گیری کمک کند

❖ مبتنی بر شواهد باشد

❖ توسط پزشک یا متخصص سلامت مرور و تأیید شود

❖ به روز باشد

❖ دارای رفرنس باشد

❖ ساده و قابل فهم باشد

❖ دارای سوگیری تجاری نباشد

❖ و منحصرأ مربوط به بیمار معین باشد.

تجویز اطلاعات عبارت است از فراهم آوری و ارائه اطلاعات پزشکی مبتنی بر شواهد خاص به فرد یا بیمار خاص برای کمک به فهم بیشتر او از بیماری، مدیریت و کنترل آن به منظور کمک به ارتقاء سلامت فرد و جامعه

بنابراین بطور کلی می-توان گفت تجویز اطلاعات به بیمار روی یک هدف فوری و زودرس تمرکز دارد "لحظه مراقبت" در حقیقت هدف از تجویز اطلاعات به بیمار این است که در شرایط و وضعیت خاص مریض قادر باشد وضعیت سلامت خود را درک کند.

-بداند مشکل-اش چیست

- چرا پیش آمده

-برای کنترل وضعیت یا تغییر شرایط و بهبود چه باید بکند

-به چه چیزهایی باید آگاه و حساس باشد

کتابداری و تجویز اطلاعات

تجویز اطلاعات می-تواند ترکیبی از کتاب درمانی، که مفهومی قدیمی در علوم کتابداری بوده و هدف آن راهنمایی و مشاوره از طریق کتاب است،

توأم با شناخت درمانی، سواد کامپیوتری و اطلاع-رسانی و حتی روان-درمانی همراه باشد. زیرا عوامل روانشناختی بر روی وضعیت سلامت بیمار تأثیر می-گذارد

تجویز اطلاعات می-تواند بین ارباب-رجوع و کتابداران همکاری ایجاد کند.

این همکاری بر روی نیاز بیماران و استفاده-کنندگان تمرکز می-کند که ممکن است مستلزم جستجو در وب برای دستیابی به نتایج معتبر و یا ارزیابی انتقادی وب سایتها برای دستیابی به اطلاعات مناسب

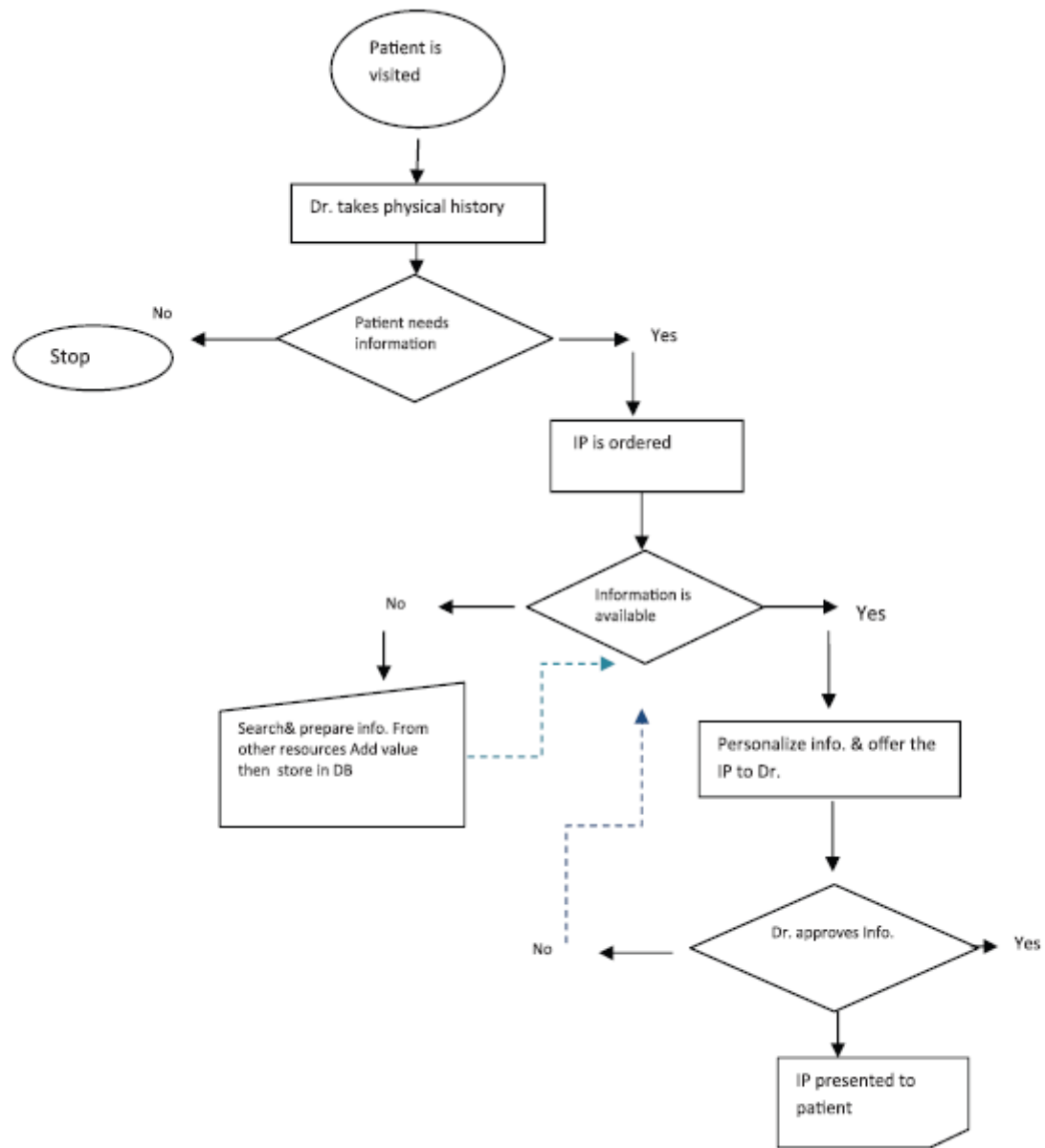

Fig. 3. The process of IP service in this project (flowchart)

آیا بیماران دریچه قلبی از اطلاعات بهداشتی-- آموزشی که در قالب

نسخه اطلاعاتی دریافت می-کنند رضایت دارند؟

وجود **دریچه مصنوعی قلب** به خصوص دریچه‌های مکانیکی در بیماران تعویض دریچه‌ای، موجب عوارض **ترومبوآمبولی** می‌شود که برای کاهش این موارد این بیماران باید **داروهای ضدانعقادی** را در سراسر زندگی خود مصرف کنند. از شاخص‌ترین و پرمصرف‌ترین داروهای ضدانعقاد که برای بیماران تعویض دریچه شده تجویز می‌شود **وارفارین** است.

در کنار مزیت‌های بی‌چون و چرای وارفارین متأسفانه این دارو به ناپایداری خاصیت‌های درمانی نیز شهره است.

عواملی همچون دوز دریافتی، مدت مصرف، شاخص‌های مختلف فردی، شرایط محیطی، عادت‌های روزمره، نوع داروها، غذاهای مصرفی و ..... قادر باشد با تشدید یا تضعیف اثر ضدانعقادی دارو،

اطلاعات موجود در نسخه اطلاعاتی شامل **اطلاعات زمینه ای** درباره درمان دارویی **وارفارين** از جمله:

شناخت دارو، چگونگی **عملکرد دارو** در بدن، انواع **آزمایشات خون** وابسته به مصرف دارو، **طریقه مصرف**، بهترین زمان مصرف، **عوارض جانبی** مصرف دارو، **تداخلات دارویی** و غذایی همراه با مصرف دارو، تأثیر بروز بیماری های دیگر همزمان با مصرف دارو و کلیه بایدها و نبایدهای قابل توجه در مصرف دارو بود

❖ این اطلاعات از منابع معتبر و مؤثق مانند **مدلاین پلاس** جستجو،

بازیابی و ترجمه شده و طبق استانداردهای اطلاع درمانی و

معیارهای ارزیابی اطلاعات بیمار ساده سازی و قالب بندی شدند

❖ در نهایت با تأیید پزشک به بیماران ارائه شد

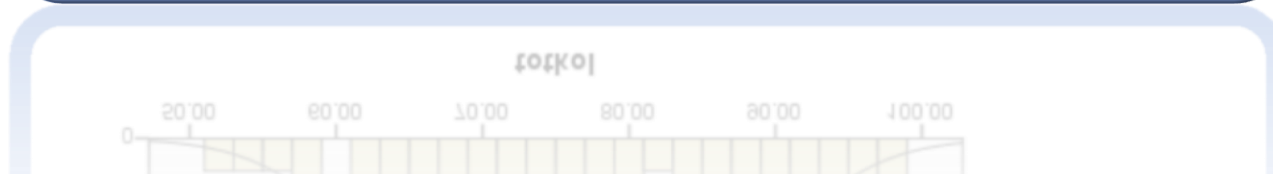
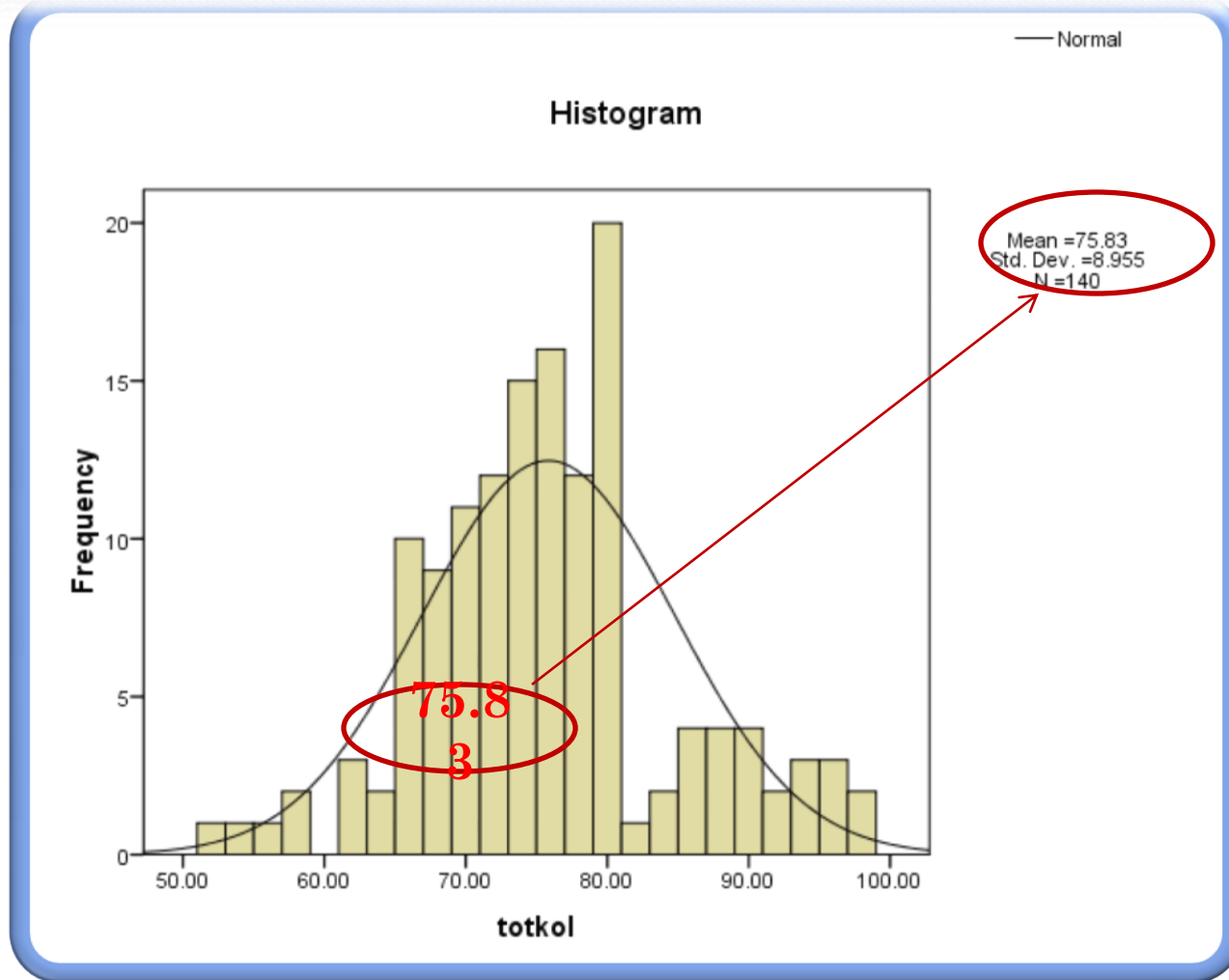
❖ از نتایج یافته های این پژوهش چنین استنباط می شود که بیماران از خدمات تجویز و ارائه اطلاعات راضی هستند. لذا تجویز و ارائه اطلاعات به بیمار یک برنامه ضروری بوده و میتواند در جهت تقویت فرایند مراقبت بیماران به صورت یک برنامه ثابت درآید

❖ مطالعه حاضر شواهدی را فراهم کرد که ارائه خدمات اطلاع درمانی در یک محیط بالینی میتواند به عنوان یک مکمل مفید مراقبتی-سلامتی به خدمات پزشکی-مراقبتی اضافه شود.

❖ از طرف دیگر همین فرایند باعث افزایش رضایت بیماران خدمات درمانی شده و از آنجاییکه بیمار محور و رکن اصلی نظام

فراواني امتياز رضاييت كلي بيماران از ارائه نسخه اطلاعاتي

❖ تجربه مهم مطالعه حاضر از این خدمت اطلاع رسانی در حقیقت اهمیت وجود و نقش فعال کتابداران بالینی به عنوان اطلاع رسانی بالینی را در پیامدهای سلامت نشان داد و توانست پیوند مستقیم و موثر رشته کتابداری، با رشته پزشکی به صورت عملی به تصویر بکشد

سوال؟

